

STUDIJA GREENPEACEA: HRVATSKA MOŽE NAPUSTITI FOSILNA GORIVA I OTVORITI RADNA MJESTA

Moguć prelazak na obnovljive izvore energije

Globalna organizacija Greenpeace u suradnji s Fakultetom strojarstva i brodogradnje te Zelenom energetske zadruge, pokazuje na koji način Hrvatska može iskoristiti vlastite potencijale sunca, vjetra, vode i ostalih obnovljivih izvora energije.

Po riječima predstavnika Greenpeacea Marka Gregovića Studija je naručena s ciljem ubrzanja traj-

.....
lako imamo ogroman potencijal, stvarnost je takva da je hrvatska vlada zadnjih godina sve karte bacila na prljave energetske projekte poput Plomina C i bušenja Jadrana, a potpuno zanemarila činjenicu da baš na Jadranu možemo i moramo koristiti obilje solarne energije, veli voditelj Greenpeacea ureda u Hrvatskoj Zoran Tomić
.....

ne transformacije hrvatske energetike i udaljavanja od fosilnih goriva prema 100-postotnom udjelu obnovljivih izvora energije do sredine stoljeća.

-Ovo je prvi ovakav scenarij u Hrvatskoj, koji pokazuje da bez ikakvih ekonomskih gubitaka možemo u potpunosti prijeći na vlastite obnovljive izvo-

re energije. Time Hrvatska postiže neovisnost o uvozu energenata, otvara zelena radna mjesta, privlači nove investicije i čuva okoliš, istaknuo Gregović.

U nova proizvodna postrojenja trebalo bi investirati 13 milijardi eura, no analiza pokazuje da bi se tijekom tranzicije uvelike smanjio uvoz energenata,

čime bi se uštedjelo 4 do 5 milijardi eura godišnje.

-Utjecaj na porast BDP-a bio bi četverostruk u odnosu na porast cijena energetskog sustava, a otvorilo bi se 65.180 novih radnih mjesta, čak 192.000, ako uključimo radna mjesta za proizvodnju biogoriva. Dodatno bi se izbjeglo 1,8 do 1,9 milijuna tona emisija CO₂. Uštedeni novac mogao bi se upotrijebiti za druge investicije koje bi otvarale dodatna radna mjesta, naglasio je Edo Jerkić iz Zelene energetske zadruge.

Što je konkretno pokazala studija i kakav Hrvatska ima potencijal u korištenju obnovljivih izvora energije, razgovarali smo s voditeljem Greenpeacea u

Hrvatskoj Zoranom Tomićem. Po njegovim riječima, Hrvatska je zemlja golemog potencijala za iskorištavanje obnovljivih izvora energije (OIE), posebno energije sunca. Međutim, tvrdi Tomić, stvarnost je takva da je hrvatska vlada zadnjih godina sve karte bacila na prljave energetske projekte poput Plomina C i bušenja Jadrana, a potpuno zanemarila činjenicu da baš na Jadranu možemo i moramo koristiti obilje solarne energije. "Ova studija nastoji pokazati da je to ne samo moguće, nego i korisno u svakom smislu", naglašava Tomić.

Smatra da ekonomske gubitke trpimo sada, uvozom fosilnih energenata, ulaganjem u projekte koji

bi nas dugoročno obavežali na plaćanje skupe struje, poput one iz Plomina C, koja bi imala dva ili tri puta višu cijenu od tržišne. "Kao što sam spomenuo, posebno nam je interesantna solarna energija - proizvodnja struje iz sunca - koju danas nažalost koristimo oko šest puta manje nego upola manja i manje osunčana Slovenija. Cijena solarne tehnologije posljednjih pet godina smanjila se za pet puta, što je čini najperspektivnijim izvorom energije, već sada konkurentnim i termoelektranama na ugljen i nuklearnima", rekao je Tomić.

D.BAŠIĆ-PALKOVIĆ

nastavak na str. 2

HRVATSKOJ POTREBNA ENERGETSKA STRATEGIJA KOJA SE ZASNIVA NA VLASTITIM ZELENIM IZVORIMA

Energija vjetra kao najjeftiniji izvor električne energije

Danska je zemlja veličine Hrvatske, a na trenutke više od 100 posto vlastitih potreba pokriva iz vjetroelektrana, a višak izvozi. Hrvatske vlade su do sada planirale smanjiti uvoz tako da grade termoelektrane na uvozni ugljen!? Naša studija pokazuje i to da su OIE jedino stvarno rješenje za energetske neovisnost, kaže Zoran Tomić voditelj Greenpeace ureda u Hrvatskoj

nastavak sa str. 1

Može li Hrvatska bez ikakvih ekonomskih gubitaka, u potpunosti prijeći na vlastite obnovljive izvore energije i koje konkretno, pitali smo voditelja Greenpeace ureda u Hrvatskoj Zorana Tomića koji osim solarne energije ističe i važnost energije vjetra koja je tvrdi, već neko vrijeme najjeftiniji izvor električne energije.

Prednjače sunce i vjetar

-Da bismo shvatili svjetske trendove, navodim podatak da je prošle godine u EU, od svih novosagrađenih elektroenergetskih kapaciteta, 77% otpadalo na obnovljive izvore, gdje vjetar i sunce prednjače. Istovremeno, više je termoelektrana i nuklearke 2015. ugašeno nego novootvoreno. Studija Greenpeacea pokazuje da Hrvatska može postati dio tog trenda, pa čak i pod strogo tržišnim uvjetima, kaže Tomić. No prelazak na isključivo obnovljive izvore energije zasigurno iziskuje i nova ulaganja, a Tomić pak smatra da su ulaganja potrebna ovako ili onako.

-Budući da je riječ o tranziciji - govorimo o postupnom prelasku na 100% obnovljiv energetski sustav do 2050. - i ulaganja bi bila postupna. Naši stručnjaci procjenjuju da bi kod nas trebalo ukupno uložiti 13

Obnovljivi izvori energije otvaraju perspektivu u manje razvijenim krajevima

Zoran Tomić

milijardi eura, ali i to da bi se svake godine na uvozu fosilnih goriva uštedjelo 4-5 milijardi eura. Drugim riječima, uštede bi višestruko premašile iznose ulaganja. O tome koliko je to realno

najbolje govori već spomenuti podatak o europskim trendovima. U svijetu je ista stvar - već četiri godine zaredom, instalira se više novih kapaciteta OIE nego svih postrojenja na ugljen, naftu, plin i nuklearke zajedno. Hrvatska u proizvodnji struje najviše koristi hidroenergiju, naglašava Tomić i dodaje:

- Iskustvo Danske, na primjer, pokazuje da je hidroenergija (u njihovom slučaju iz susjedne Norveške) idealan oslonac za OIE poput vjetra. Isto bi bilo i kod nas, s tim da mi dodatno imamo neusporedivo veći potencijal za sunčanu energiju. Danska je zemlja veličine Hrvatske, a na trenutke više od 100 posto

vlastitih potreba pokriva iz vjetroelektrana, a višak izvozi. Hrvatske vlade su do sada planirale smanjiti uvoz tako da grade termoelektrane na - uvozni ugljen!? Naša studija pokazuje i to da su OIE jedino stvarno rješenje za energetske neovisnost, kaže Tomić.

Korist za lokalnu zajednicu

Govoreći o prednostima prelaska na obnovljive izvore energije i procjenama o smanjivanju emisija CO₂, spomenuo je ogromne uštede na uvozu fosilnih goriva. Po njegovim riječima, OIE doprinose i decentralizaciji i demokratizaciji energetike, pa vlasništvo u pravilu prelazi

Održivost i energetska neovisnost

U Greenpeaceu ističu da je Hrvatskoj potrebna dugoročna energetska strategija koja se zasniva na održivosti i energetske neovisnosti, dakle vlastitim zelenim izvorima. Smatraju da ukoliko Hrvatska želi ostati turistička zemlja koja se s pravom diči prirodnim ljepotama, moraju se napustiti prijava projekte kao što su Plomin C ili bušenje Jadrana i okrenuti se 100% obnovljivoj energetici za koju, tvrde, Hrvatska ima fenomenalne prirodne potencijale. I praksa u svijetu su znatno veća ulaganja u obnovljive izvore, nego u sve druge izvore zajedno.

u ruke lokalnih zajednica, dakle gradova i općina, zatim malih poduzetnika, energetskih zadruga i samih građana.

-Obnovljivi izbori energije posebno otvaraju perspektivu u manje razvijenim krajevima, npr. u Slavoniji i na otocima. OIE su i rješenje za smanjenje emisija CO₂. Ukoliko se u Hrvatskoj i Europi odlučimo za energetske scenarij kakav nudimo u studiji, u drugoj polovici stoljeća

možemo imati nultu razinu emisija i tako zadržati globalno zatopljenje unutar 1.5 stupnja i zauzdati sve pogubnije klimatske promjene koje sve nas već danas pogađaju, veli Tomić.

Studija je među ostalim pokazala da OIE otvaraju puno veći broj radnih mjesta nego npr. termoelektrane ili nuklearke. Naime, u slučaju energetske tranzicije u Hrvatskoj, predviđa se 65.000 novih radnih mjesta, a čak 192.000 ako se broje i radna mjesta za proizvodnju biogoriva.

-Uz navedene zaključke koji prikazuju prednosti energetske tranzicije za razvoj zemlje, u analizi su obrađeni prikazi slučaja za pojedine sektore od posebnog interesa za Hrvatsku: kampove, apartmane, hotele, škole, otoke i OPG-ove. Analiza po sektorima pokazuje kako je lako ostvariti pozitivan multiplikacijski učinak primjenom malih distribuiranih izvora energije u kombinaciji s mjerama povećanja energetske učinkovitosti, zaključuje Tomić.

Zelena transformacija

Za razliku od tradicionalnog shvaćanja da se razvoj energetskog sektora događa kroz razvoj velikih industrija i centralizirane energetske infrastrukture koju predvode velike korporacije, poput nacionalnih elektroprivreda i naftnih industrija, iskustva iz zemalja u kojima je postignuta "zelena transformacija" govore upravo suprotno. Razvoj energetskog sektora događa se kroz razvoj manjih sustava koji će pridonijeti diversifikaciji lokalnih energetskih izvora uz zadržavanje najmanjeg utjecaja na okoliš.

-Nosioći takvog razvoja su male i srednje tvrtke i pojedinci; on prati njihovu tranziciju i predstavlja model postizanja energetske samoodrživosti na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, istaknuo je dr. Goran Krajačić s Fakulteta strojarstva i brodogradnje.

Danijela BAŠIĆ-PALKOVIĆ

Dr.sc. DEAN SINKOVIĆ, VODITELJ NOVOFORMIRANOG CENTRA ZA RAZVOJ KARIJERA

Priprema studenata za lakši iskorak na tržište rada

Softver koji je trenutno u izradi, koristit će nam za povezivanje natječajna poslodavaca sa životopisima studenata i to filtriranjem ključnih riječi iz oglasa za posao. Studenti će pravovremeno razvijati vještine upravljanja karijerom i znati što točno žele raditi, a nastojat ćemo ih osposobiti za poslovne izazove, što će sigurno rezultirati njihovom većom konkurentnošću

Razgovarala **Daniijela BAŠIĆ-PALKOVIĆ**

Proteklog mjeseca službeno je predstavljen novoosnovani Centar za razvoj karijera koji djeluje pri Fakultetu ekonomije i turizma "Dr.Mijo Mirković". Razgovarali smo s voditeljem Centra dr.sc. Deanom Sinkovićem koji veli da ovakvi centri postoje u gotovo svim visokoobrazovnim institucijama razvijenih zemalja, dodajući da im je cilj već na prvoj godini studija testirati studente te vidjeti koliko su i za što motivirani i u kojem bi se smjeru mogla razvijati njihova daljnja karijera.

Priprema za posao

Kako je došlo do osnivanja Centra za razvoj karijera koji djeluje pri FET-u?

Centri za razvoj karijera uobičajene su sastavnice fakulteta i sveučilišta diljem razvijenog svijeta, koje svojim djelovanjem podržavaju studente, usmjeravaju te educiraju i umrežuju ih s poslodavcima. Od prve godine pa do diplome, Centri pripremaju studente kako bi lakše zakoračili na tržište rada. Osobno sam radio u takvom centru na Sveučilištu Illinois u Chicagu tijekom mog studija na MBA-u, pa

Cilj je na tržištu rada imati informirane, spremne i konkurentne studente

Dean Sinković: "Razmišljanje o karijeri na zadnjoj godini, uglavnom ne vodi prema kvalitetnom zapošljavanju"

sam iz prve ruke uvidio sve benefite koje takav centar nudi studentima i poslodavcima. Još od dolaska na pulski fakultet, bila mi je velika želja pokrenuti takav Centar koji je eto krajem prošle godine i pokrenut zahvaljujući snažnoj podršci uprave FET-a.

Koje su neke od ključnih aktivnosti kojima će se u radu sa studentima baviti Centar?

Studentima će se planirati razvoj karijere od prve godine studija pa nadalje, upoznavat će se

potrebama i specifičnostima na tržištu rada te vršiti asistenciju u svim fazama istraživanja karijere. Edukacija i umrežavanje vršit će se putem gostujućih predavanja, posjećivanja poslodavaca, brojnih radionica, karijernog savjetovanja, organiziranih dana karijera, programa stručne prakse i tzv. "one-day internshipsa".

Na koji će način studenti biti uključeni u rad te koje benefite centar ostvaruje za studentsku populaciju?

Studenti će sudjelovati na predavanjima i radionicama vezanim uz tržište rada, na edukacijama o izradi životopisa, zamolbi, poslovnoj komunikaciji, simulacijama intervjua te na svakodnevnim savjetovanjima. Osim pravovremenog upoznavanja sa stanjem i kretanjima na tržištu rada, studenti će kroz savjetovanje u Centru za razvoj karijera identificirati svoje ciljeve, vrijednosti, interese, vještine i opcije, što značajno može utjecati na usmjerenje na Fakultetu, odnosno na izbor karijere.

Tako primjerice, ako netko ima izražene jake kreativne, komunikacijske i međuljudske vještine, bit će usmjeren prema studijskim programima marketinga ili turizma. S druge strane, stu-

denti s jakim kvantitativnim i analitičkim vještinama, bit će više usmjeravani prema studijskim programima ekonomije, računovodstva ili financija. Drugim riječima, studenti će pravovremeno razvijati vještine upravljanja karijerom i znati što točno žele raditi. Nastojat ćemo ih u što boljoj mjeri osposobiti za nadolazeće poslovne izazove, što će sigurno rezultirati njihovom većom konkurentnošću.

Povezivanje s poslodavcima

Cilj je efikasno i učinkovito zapošljavanje studenata, na koji način centar može posredovati pri zapošljavanju studenata?

Posredovanje pri zapošljavanju između studenata i poslodavaca jedna je od ključnih aktivnosti Centra, a to zahtijeva direktnu i svakodnevnu komunikaciju s ciljnim skupinama. Prva faza, koja se trenutno realizira, odnosi se na izgradnju baze podataka studenata i poslodavaca dok se u drugoj fazi očekuje implementacija odgovarajućeg softvera.

Naime, softver koji je trenutno u izradi, koristit će nam za povezivanje natječajna poslodavaca sa životopisima studenata i to filtriranjem ključnih riječi iz oglasa za posao. Istovremeno, studentima će se slati SMS, odnosno e-mail s obavijesti da im je životopis poslan poslodavcu u svezi konkretne pozicije. Na ovaj način, poslodavci će zapravo u istom danu slanja oglasa dobiti životopise najidealnijih kandidata, tj. onih koji svojim kvalifikacijama odgovaraju traženom profilu zaposlenika. Naravno, osim kvantitete, važna nam je i kvaliteta zapošljavanja, te zadovoljstvo studenata i poslodavaca, a u konačnici i pozitivan učinak na gospodarstvo.

Kako komentirate činjenicu da velik broj studenata nakon završetka studija, zapravo nema ideju što raditi?

Suvremeno tržište rada sve je zahtjevnije i posljednjih godina obilježava ga trend visoke stope nezaposlenosti visokoobrazovanih mladih, što rezultira odljevom mozga i regresivnim učinkom na gospodarstvo. Dodatni problem je struktura istarskog gospodarstva koja se više oslanja na jednostavne uslužne i uglavnom sezonske poslove, što je demotivirajući faktor za sve koji traže posao, a posebno za mlade i kreativne osobe s diplomom u ruci. S druge strane, mladi često i nisu upoznati s mogućnostima koje se nude na domaćem ali pogotovo na međunarodnom tržištu rada, tako da u tom kontekstu Centar zasigurno može pomoći.

Razmišljanje o zapošljavanju i karijeri na zadnjoj godini ili nakon studija uglavnom ne vodi prema kvalitetnom zapošljavanju, već često rezultira panikom i prihvatanjem bilo kojeg posla. Kroz brojne aktivnosti Centra, želimo da naši studenti na tržištu rada budu informirani, spremni i, naravno, konkurentni.

Studenti već uključeni u rad Centra

Iako je tek nedavno formiran, u radu centra već sudjeluju studenti. "Studenti se trenutno kroz razne prezentacije i radionice upoznaju sa radom i aktivnostima Centra, neki su već izradili standardizirane životopise za našu bazu, pa se nadamo da bi i prije implementacije softvera, možda mogli nekoliko studenata plasirati na odgovarajuće poslove. Ubrzo ćemo započeti s aktivnostima gostujućih predavanja i posjetima poslodavcima, kako bi studenti dobili bolji uvid u potrebna znanja, vještine i iskustva za odgovarajuće poslove".

U EU 8.600 CENTARA ZA PONOVRNU UPORABU

Novi centri i u Hrvatskoj

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost pokrenuli su novi sustav ponovne uporabe koji će po prvi puta na nacionalnoj razini uređiti i potaknuti otvaranje Centara za ponovnu uporabu. Riječ je o mjestima na kojima će se od građana sakupljati proizvodi koji su još uvijek uporabljivi ali im je potreban popratak, uređenje ili obnova, nakon čega će se moći ponovo koristiti i prodavati.

Mjere vezane za ponovnu uporabu su, uz mjere sprječavanja nastanka otpada, prioritet u redu prvenstva gospodarenja otpadom, te su u skladu s novim ambicioznim paketom o kružnom gospodarstvu kojeg je donijela Europska komisija. Konačni cilj je očuvanje prirodnih resursa, smanjenje količine

Također očekuje se da bi se pokretanje centara za ponovnu uporabu otvorilo nekoliko stotina radnih mjesta.

Sektor ponovne uporabe otvara nova radna mjesta kroz otvaranje centara za ponovnu uporabu i potiče mogućnosti usavršavanja radnih vještina i znanja teže zapošljivih, socijalno ugroženih skupina. Upravo na toj platformi snažno djeluju i mnogi europski centri za ponovnu uporabu kojih u Europskoj uniji ima preko 8.600, a zapošljavaju gotovo 40.000 osoba.

Sustav ponovne uporabe predstavlja značajan neiskorišten potencijal za smanjenje količine otpada, a uz to je i snažan poticaj za gospodarske i socijalne aktivnosti na području zaštite okoliša. Uz financijske poticaje Fonda, ovi centri imaju veću ulogu u

zadruga koje se bave zaštitom okoliša te trgovačka društva u komunalnom sektoru.

Marijan Galović, predstavnik talijanske tvrtke Espera koja je izradila Smjernice za postavu sustava za ponovnu uporabu, objasnio je kako su njima definirani svi elementi vezani za uspostavu i funkcioniranje centara, uključujući i vrste predmeta koji se mogu ponovno uporabiti kroz centar, njihova katalogizacija, mogućnosti prikupljanja predmeta, način distribucije, oprema centra i drugo.

Kroz centre za ponovnu uporabu ponovno će se moći uporabiti otpad, a uz to je i snažan poticaj za gospodarske i socijalne aktivnosti na području zaštite okoliša. Uz financijske poticaje Fonda, ovi centri imaju veću ulogu u

Ideja je da se prikupljene stvari urede i ponovno prodaju

otpada koji nastaje te smanjenje količine otpada koji se odlaze na odlagališta.

Ministar zaštite okoliša i prirode Slaven Dobrović je izjavio kako je u tijeku priprema revizije sustava gospodarenja otpadom kako bismo uspostavili ekonomski i ekološki održiv sustav u skladu s kružnim gospodarstvom.

Naglasak je stavljen na sprječavanje nastanka otpada, odvojenom prikupljanju i ponovnoj uporabi proizvoda. Centri za ponovnu uporabu bit će važan dio tog sustava.

svojoj lokalnoj zajednici, smanjiti nastanak otpada, otvoriti će se nova radna mjesta koja su ujedno adekvatna i za zapošljavanje socijalno ugroženih skupina građana, izjavio je direktor Fonda Sven Müller.

Najavio je da će Fond uskoro raspisati javne pozive i natječaje ukupno vrijedne 7 milijuna kuna kojima će se sufinancirati uređenje i opremanje ovakvih centara, ali i edukacija potrebna da bi ti centri zaživjeli i bili samoodrživi. Centre će moći osnovati udruge i

nositi predmete koji im ne trebaju, a još se uvijek mogu koristiti. Predmeti će se zaprimiti, katalogizirati te će se procijeniti njihovo stanje, a potom će se čistiti i popravljati te urediti za daljnju prodaju. Ovakvi centri mogli bi biti dragocjena poslovna prilika za društvo zbog svog socijalnog i ekološkog usmjerenja, a uz početne poticaje koji će se dobiti od Fonda moći će postići razinu samoodrživosti te doprinijeti razvoju zelenog, kružnog gospodarstva.

D. BAŠIĆ-PALKOVIĆ

GRAD VODNJAN PROVODI I PRIPREMA EU PROJEKTE VREDNIJE OD DESET MILIJUNA KUNA

Vodnjanci čekaju Program ruralnog razvoja

Preko tog programa moglo bi se isfinancirati uređenje Place u Vodnjanu, gradnja vatrogasnog doma u Peroju i pješačke staze u Portiću, dvorane za teniski centar, rekonstrukciju groblja i izgradnju polivalentnog sportskog centra s atletskom stazom uz vodnjansku osnovu školu. No, na ruku Vodnjanu ne idu kriteriji za dodjelu bodova s obzirom na natprosječni stupanj razvoja

PIŠE **Zvezdan STRAHINJA**

“Privodimo kraju projekt ‘Rural Design’ preko kojeg ćemo dobiti 150 tisuća kuna za pješačku i turističku signalizaciju na 60-ak lokacija. Kandidirali smo u sklopu programa Erasmus+ projekt za naše učenike vrijedan oko 50 tisuća eura, a čekamo i rezultate za brojne druge projekte. Najbitnije je da se priprema Program ruralnog razvoja Hrvatske na mjeru 7.4 koja je namijenjena financiranju projekata jedinica lokalnih samouprava te ostalih prihvatljivih korisnika.

Rekonstrukcija groblja

Putem tog programa kandidirat će se uređenje Place u Vodnjanu, gradnja vatrogasnog doma u Peroju i pješačke staze u Portiću, dvorane za teniski centar, rekonstrukcija groblja i izgradnja polivalentnog sportskog centra s atletskom stazom uz Osnovu školu u Vodnjanu”, rekao je gradonačelnik Vodnjana Klaudio Vitasović na posljednjoj sjednici Gradskog vijeća.

U projektima preko Programa ruralnog razvoja pojedinačno se nadmeću DVD Peroj, komunalna tvrtka Contrada, Teniski klub Vodnjan, SRD Portić i Atletski klub Vodnjan. No, gradonačelnik je upozorio da Vodnjanu ne idu na ruku kriteriji odabira i dodjele bodova - oni se temelje na stupnju razvijenosti, a Grad Vodnjan sa 114 posto hrvatskog prosjeka, od mogućih 20 bodova može dobiti samo pet. Po svakom projektu moguće je sakupiti do 70 bodova.

Sve ostale bodove teoretski može dobiti svaki sličan projekt, te mi opravdano pretpostavljamo da će se projekti iz Istarske županije i Grada Vodnjana kao natprosječno razvijenih naći iza ostalih. Naši će projekti biti financirani ukoliko ih pravodobno kandidiramo i bude dovoljno sredstava na raspolaganju, rekao je Vitasović.

U Vodnjanu je realizirano, trenutno se odvija ili se priprema više projekata vrijednih od desetaka milijuna kuna. Spomenuti ‘Rural Designa’, koji za-

Grad Vodnjan prepoznao važnost korištenja eu fondova

vršava koncem travnja, ima za cilj izradu urbanog identiteta grada, a projektu su lani, uz Vodnjan kao vodećeg partnera, pristupili općine Svetvinčenat i Sveti Lovreč te slovenske Metlika i Cerknica. Tu i nije kraj, jer se očekuju rezultati evaluacije projekta ‘Rural Design II’, preko kojeg bi se izradilo katalog urbane opreme svih partnera, a predviđeno je i

uređenje javnih površina u prostoru, za što je moguće dobiti 206 tisuća eura.

Razvoj turizma u zaleđu

U sklopu projekta ‘Revitas II’ (Revitalizacija istarskog zaleđa i turizma u istarskom zaleđu) lani je ureden info punkt u Grizi na Narodnom trgu, za što je predviđeno dobivanje bespovratnih 110 tisuća eura.

Evaluacija rezultata čeka se pak za sličan projekt ‘Revitas Green’, putem kojeg će Vodnjan s ostalim partnerima razviti nove inovativne pristupe za razvoj turizma u zaleđu. U sklopu investicijskih aktivnosti planira i adaptirati ‘kuću izložak’ u Vodnjanu, a iznos bespovratnih sredstava je 200 tisuća eura.

U projekt kroz program Erasmus+, vrijednom 48 ti-

I uređenje Place konkurira na natječajima

Projekt očuvanja bioraznolikosti ulika vrijedan je 58 tisuća kuna

Stari Torcio trebao bi, zahvaljujući strukturnim fondovima, postati multimedijalni centar

suća eura, sudjeluju hrvatski, slovenski i talijanski učenici i studenti. Usmjeren je na uočavanje lokalnih potreba mladih i angažiranje mladih za sudjelovanje u političkom životu zajednice. Trenutno se provodi i projekt ‘Osipppit’ (Organizacija sustava izravne prodaje poljoprivrednih proizvoda korištenjem internet tehnologija) za što je predviđeno bespovratnih 30 tisuća eura. Kroz programu EU For Citizens vodi se pak projekt ‘Thought’ za stvaranje aktivnog europskog građanstva među osnovnoškolcima s ciljem edukacije, razmjene mišljenja i vrednota te stvaranje trajnih prijateljstva i dugoročne suradnje. Partner ovog projekta je Općina Blace iz Srbije, a iznos bespovratnih sredstava iznosi deset tisuća eura.

Kultura i prirodni resursi

Rezultate evaluacije Vodnjanci čekaju i za projekt ‘Youinherit’ vrijednog čak 200 tisuća eura. Putem njega će se, naime, provoditi aktivnosti očuvanja kulturne baštine uključujući mladu populaciju te će se uspostaviti centar za formiranje mladih maslinara. Kroz program Interreg Mediterranean očekuje se realizacija projekta ‘Athena’, vrijedan 240 tisuća eura. On podrazumijeva provođenje aktivnosti za očuvanje i promociju kulturnih i prirodnih resursa Mediterana, a realizirao bi se tako što bi se stvorio digitalni turistički proizvodi koji uključuju sudjelovanje lokalnih proizvođača autohtonih proizvoda.

Projekt ‘EU the house I want’, vrijedan 10 tisuća eura, odnosi se na razmjenu iskustva mlade populacije na temu migranata i problema stjecanja doma za mlade obitelji, a projekt ‘Istriaheritage@Inter.Adv’ podrazumijeva izradu napredne multimedijalne platforme za održivi turistički razvoj kulturne baštine. Predviđena su bespovratna sredstva od 153 tisuća eura, čime bi se realizirale turističke rute opremljene inovativnom multimedijalnom opremom, a plan je urediti i opremiti poslovni prostor na području Vodnjana.

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA NA NOVOM PORTALU OBJEDINILO SVE PARKOVE HRVATSKE

Park prirode Učka na novom web portalu Ministarstva "Parkovi Hrvatske"

Virtualna šetnja Učkom i Brijunima

Život na Učki, star tisućama godina, formirao je krajolik koji danas ima lice lijepog i korisnog suživota. Stočari su krčili guste planinske šume kako bi napravili ispašu za stada. Tako su nastali pašnjaci Gospin dol i Sa paćica, po kojima je Učka i danas znana, opisuje se Učka u Parkovima Hrvatske

Novi Web portal Parkovi Hrvatske dio je projektnih aktivnosti vezanih uz učinkovito upravljanje posjetiteljima i stvaranja zajedničkog brenda "Parkovi Hrvatske". Naime, projekt izrade zajedničkog web portala svih parkova realiziran je u sklopu PARCS projekta kojeg provode Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) u Republici Hrvatskoj sredstvima darovnice Globalnog fonda za okoliš (GEF).

Tako svi posjetitelji od nedavno po prvi put na jednom mjestu imaju sve informacije o parkovi-

Uređenje posjetiteljskog centra "Poklon"

Osim povećanja prepoznatljivosti kroz brend "Parkovi Hrvatske", provode se i brojni projekti ulaganja u posjetiteljsku infrastrukturu. Tako je ministar zaštite okoliša Slaven Dobrović rekao da su u tijeku pripreme za 17 infrastrukturnih projekata ukupne vrijednosti od oko 570 milijuna kuna koji će se ostvariti uz EU sufinanciranje.

"Za pet projekata, ukupne vrijednosti oko 165 milijuna kuna, sve je spremno za apliciranje na EU fondove i njihova realizacija kreće u ovoj godini", najavio je Dobrović. Riječ je o projektu uređenja posjetiteljsko-edukacijskog centra "Eko kampus Puljani" u Nacionalnom parku Krka, projektu "Podzemni grad Paklenica", uređenju volonterskog centra u Crnom Lugu u Nacionalnom parku Risnjak, uređenju posjetiteljskog centra "Geo-info centar Voćin" u Parku prirode Papuk i posjetiteljskog centra "Poklon" u Parku prirode Učka.

ma u Hrvatskoj, njihovim vrijednostima, programima, atrakcijama, a moći će planirati aktivnosti i posjete. Konkretno, mogu se pronaći sve informacije o 8 nacionalnih parkova i 11 parkova prirode. Primjerice, Učku se opisuje: "Život na Učki, star tisućama godina, formirao je krajolik koji danas ima lice lijepog i korisnog

suživota. Stočari su krčili guste planinske šume kako bi napravili ispašu za stada. Tako su nastali pašnjaci Gospin dol i Sa paćica, po kojima je Učka i danas znana. Planina je kroz vrijeme mijenjala svoje lice, ali zadržala bioraznolikost".

Kako tvrde u Ministarstvu zaštite okoliša, primarni cilj ovog projekta jest podizanje javne svijesti o važnosti očuvanja parkovnih područja ali i potpora održivom razvoju regija u kojima se parkovi nalaze. Web portal www.parkovihrvatske.hr nast-

vak je aktivnosti povećanja prepoznatljivosti hrvatskih parkova, koje su započete stvaranjem jedinstvenog vizualnog identiteta i zajedničkog brenda "Parkovi Hrvatske". Po prvi put svi građani i turisti na jednom mjestu mogu pronaći sve informacije i zanimljivosti o parkovima i to na hrvatskom, engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Osim što mogu virtualno "prošetati", mogu planirati posjet prema udaljenosti, dobiti informacije o 283 atrakcije u parkovima, 889 aktivnosti te, primjerice, među čak 1.172 staze i lokacije ucrtane na karti, pregledati rute planinarskih ili biciklističkih staza, dobiti podatke o njihovoj težini, dostupnosti i sl.

Na novom portalu po prvi puta su označene i sve aktivnosti koje su prilagođene za osobe s invaliditetom. Web portal bi uskoro trebao ponuditi posjetiteljima i mogućnost on-line kupnje ulaznica, a radi se i na razvoju mobilne aplikacije Parkovi Hrvatske koja će posjetiteljima također olakšati snalaženje u parkovima.

D. BAŠIĆ-PALKOVIĆ

ZAKLADA ZA POTICANJE

Velike i na m

Svi odobreni projekti utjecali su na povećanje kvalitete života u lokalnoj zajednici te su donijeli korist za preko 120 tisuća korisnika. Tijekom godina ostvareni su pomaci u lokalnim zajednicama diljem Istre, održavane su brojne radionice, kazališne predstave, izložbe, akcije čišćenja, sadeno je ukrasno bilje, masline i vrtovi, sagrađena su dječja igrališta, a osnovan je i školski radio

Upraviteljica Zaklade Helga Može Glavan

Piše **Borka PETROVIĆ**

Zaklada za poticanje partnerstva i razvoj civilnog društva osnovala je krajem 2007. godine Fond gradova i općina koji okuplja zainteresirane gradove i općina s područja Istarske županije. Gradovi u Fondu sudjeluju s određenim financijskim iznosima, u skladu sa svojim mogućnostima, da bi se ona dodijelila organizacijama civilnog društva putem natječaja "Mali projekti za bolje sutra" kojeg Zaklada provodi.

Zaklada koja upravlja fondom putem javnog natječaja odabire najkvalitetnije projekta organizacija civilnog društva (udruge,

ustanove, mjesne odbore čija su sjedišta na području gradova i općina članov/ica fonda) čime se prikupljena sredstva zapravo vraćaju u lokalnu zajednicu na transparentan i objektivan način.

Prvi u Hrvatskoj

- Ovaj Fond je prvi takve vrste u Republici Hrvatskoj te predstavlja primjer dobre prakse financiranja razvoja lokalne zajednice kroz građanski aktivizam, volonterstvo, razvoj civilnog sektora ali i zbližavanje građana kroz njihovo zajedničko djelovanje, veli nam upraviteljica Zaklade Helga Može Glavan dodajući kako su potencijale Fonda prepo-

Rezultati "malih projekata" u brojkama

- održano 467 radionica
- uređeno 10 prostora organizacija civilnog društva
- izrađena dva igrališta za odbojku na pijesku, tri nogometna igrališta, jedno igralište za stolni tenis
- održano sedam akcija čišćenja okoliša
- posaden maslinik, dva mediteranska vrta, biljna spirala
- sagrađeno sedam dječjih igrališta, uređena tri dječja parka i igraonice za djecu
- organizirano 10 izložba
- organizirano 7 izleta
- održano 8 kazališnih predstava
- osnovana tri čitateljska kluba, harmonikaški orkestar i školski radio
- održana 24 predavanja raznih tema

PARTNERSTVA I RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA FINANCIRALA 85 MALIH PROJEKATA

stvari mogu nastati alim inicijativama

Održane su brojne radionice za najmlađe ali i one starije

Novi natječaj - prijave do 11. travnja

☀ Zaklada poziva udruge, ustanove i mjesne odbore, koji imaju sjedište registrirano u gradovima i općinama članovima Fonda gradova i općina za 2016. godinu da se prijave na novi natječaj za financiranje malih projekata u zajednici "Mali projekti za bolje sutra". Malim projektom podrazumijeva se skupina aktivnosti koje su pokrenule organizacije na području gradova i općina u kojima je sjedište organizacije prijavitelja, u maksimalnom trajanju od šest mjeseci, unutar programskog područja Natječaja: razvoja lokalne zajednice, a pridonose rješavanju konkretnih problema i kvaliteti življenja u toj zajednici. Ukupni fond iz kojeg se raspisuje natječaj iznosi 220 tisuća kuna, najmanji iznos kojeg prijavitelj može zatražiti iznosi tri tisuće, a najveći iznos koji će se dodijeliti po individualnoj prijavi iznosi 15 tisuća kuna. Rok za podnošenje projektnih prijava je 11. travanj. Prijavitelj smije podnijeti smu jednu prijavu na ovaj natječaj, no može istovremeno biti partner ili suradnik u drugoj prijavi na natječaju. Prijavu projekta po ovom Natječaju, mogu podnijeti udruge (upisane u Registar udruga i Registar neprofitnih organizacija) te ustanove i mjesni odbori koji imaju sjedište registrirano u gradovima i općinama članovima Fonda gradova i općina za 2016. godinu. Svi uvjeti natječaja kao i natječajna dokumentacije dostupni su na stranica- ma Zaklade www.civilnodrustvo-istra.hr u dijelu Otvoreni natječaj- Mali projekti za bolje sutra.

Organizirani su izleti, uređena dječja igrališta i igraonice

Mnogo se ulagalo u okoliš

U sklopu projekata održano je osam kazališnih predstava

znali brojni istarski gradovi i općine koji sve ove godine povećavaju njegovu vrijednost. U njega su, veli, do sada ušli Buje, Funta- na, Bale, Kanfanar, Ližnjan, Labin, Medulin, Marčana, Motovun, Novigrad, Pazin, Poreč, Rovinj, Svetvinčenat, Vodnjan i Vrsar.

- Natječaj "Mali pro- jekti za bolje sutra" raspisan

je dosad već 11 puta, pri čemu je financirano čak 85 različitih projekata udruga, osnovnih i srednjih škola, gradskih knjižnica i mjesnih odbora. Na 11

natječaja raspisanih iz ovog Fonda, pristiglo je ukupno 165 projekata, a svima je bila zajednička orijentaci- ja na rješavanje konkret- nih problema u zajedni- ci, umrežavanje javnog i privatnog sektora kroz suradnju i partnerstvo te poticanje građana na aktivniju ulogu u zajednici u kojoj žive, pojašnjava upraviteljica Zaklade.

Školski radio

Svi odobreni i finan- cirani projekti utjecali su tako na povećanje kvalite- te života u lokalnoj zajed- nici te, ugrubo gledano,

donijeli korist za preko 120 tisuća korisnika. Tako su se tijekom godi- na ostvarili brojni pomaci u lokalnim zajednicama diljem Istre: održavane su brojne radionice, ka- zališne predstave, izlož- be, akcije čišćenja okoliša, uređivani su i opremani prostori organizacija ci- vilnog društva, sađeno je ukrasno bilje, masli- ne i vrtovi, sagrađena su dječja igrališta, a čak je osnovan i školski radio. Ujedno su potaknuli na volontiranje čak 1.637 osoba, a što je najvažni- je, zaključuje Može Gla-

van, dokazali su da velike stvari mogu nastati i na malim inicijativama.

Dodajmo na kraju, da je sveukupno za male projekte dodijeljeno 773 tisuća kuna, a kako se natječaji raspisuju po- lazeći od pretpostavke da stanovništvo lokalne zajednice najbolje zna koje su specifične po- trebe njihovih građana, upravo prijavitelji imaju slobodu kreirati najbolja moguća rješenja i zajedno ih izrealizirati. U cijelom tom procesu, Zaklada im pruža stručnu i informa- cijsku podršku.

GASTRONOMSKI CENTAR ISTRE KAO CENTRALNO MJESTO EDUKACIJE TURISTIČKOG SEKTORA

Platforma za zaštitu tradicionalnih istarskih jela

.....
Ugostitelji su alat u prepoznavanju kvaliteta proizvoda, a njihovi kuhari glavni promotori domaćih namirnica i sirovina. Upravo je kvaliteta tih proizvoda bitna i za prepoznatljivost naše županije kao značajne gastronomske regije, ističe voditeljica Centra za edukaciju, europsku i institucionalnu suradnju Jasenka Kapuralin

Samo ove godine, više od 150 ugostitelja pohađalo je radionice

Edukacijski gastronomski centar Istre financiran je europskim sredstvima zahvaljujući međunarodnom projektu "KEY Q - Ključ za kvalitetu razvoja i valorizaciju poljoprivredno-prehrambenih resursa na Jadranskom području", čija je implementacija trajala od 2011. do 2013. godine, a u kojemu su osim Agencije za ruralni razvoj Istre (AZRRI) kao vodećeg partnera, sudjelovali i partneri iz Bosne i Hercegovine te talijanskih regija Friuli-Venezia Giulia i Emilia Romagna.

Tradicijska u ugostiteljstvu

U sklopu tog projekta, održan je niz radionica i seminara u kojima su sudjelovali učenici i profesori ugostiteljskih škola iz sve tri zemlje, razmjenjujući iskustva i učeći jedni od drugih o uporabi tradicijskih pro-

izvoda u modernom ugostiteljstvu i potencijalima tih jela u turističkoj ponudi. O dosadašnjim aktivnostima i vodećoj ideji Centra za edukaciju, europsku i institucionalnu suradnju, porazgovarali smo s njegovom voditeljicom Jasenkom Kapuralin. Ona napominje da je edukacijska kuhinja u sklopu centra osmišljena po uzoru na već uhodane edukacijske kuhinje u Italiji, a sa svojih 150 kvadratnih metara korisnog prostora, s trenutno najmodernijom opremom, cilj centra je održavanje gastronomsko-kulinarskih radionica, seminara, tečajeva i drugih vrsta osposobljavanja namijenjenih profesionalnim ugostiteljima, stručnom osposobljavanju profesora i učenika ugostiteljskih škola, ali i građana, te turista.

-Trenutno su u tijeku proljetne radionice koje su

Voditeljica Centra Jasenka Kapuralin

Edukacija školaraca

U planu je i pokretanje projekta introdukcije istarskih namirnica i istarske gastronomije u edukaciju i prehranu školske djece na području Istre. Cilj tog projekta bila bi valorizacija autohtonih proizvoda kroz edukaciju djece te vrednovanje domaćih namirnica i sirovina, širenje znanja o lokalnoj gastronomiji, te upoznavanje djece s autohtonim biljnim i životinjskim vrstama. Jedan od važnijih segmenta Edukacijskog gastronomskog centra Istre jesu i aktivnosti vezane za kandidiranje projekata na dostupne EU natječaje.

Didaktički vrt i farma

"Trenutno pripremamo cijeli niz projekata koje smo već kandidirali ili ćemo kandidirati tijekom ove godine na programe prekogranične i transnacionalne suradnje. Da bi kompleks edukacija na Goranovom brijegu bio potpun, planiramo izgraditi i didaktički vrt i didaktičku farmu s autohtonim biljnim i životinjskim vrstama. Cilj nam je promicati integrirani i održivi razvoj mediteranske poljoprivrede i lokalnih prehrambenih resursa kroz valorizaciju okoliša i kulturne baštine.

namijenjene ugostiteljskim djelatnicima, kuharima i konobarima, a organizirane su uz pomoć i suradnju svih institucija koje su prepoznale potrebu za trajnom edukacijom ugostitelja i poboljšanjem ugostiteljske ponude u Istri te za dodatnom valorizacijom istarske gastronomije i istarskih poljoprivrednih proizvoda, navodi Kapuralin.

Projekt edukacija provodi se pod pokroviteljstvom istarskog župana

Valtera Flega, a uz pomoć Hrvatske obrtničke komore - Obrtničke komore Istarske županije, Ceha ugostitelja i turističkih djelatnika, Hrvatske gospodarske komore - Županijska komore Pula, Upravnog odjela za poljoprivredu i Upravnog odjel za turizam te Turističke zajednice Istarske županije.

Radionice su zamišljene kao jednodnevne i dvodnevne edukacije u kojima polaznici u prvom dijelu upoznaju namirnice i sirovine koje su tema pojedine radionice, a predavači su prehrambeni tehnolozi, veterinari i agronomi. Nakon teoretskog dijela, slijede praktični aspekti i tehnološki postupci obrade namirnica koje provode renomirani hrvatski kuhari: Robert Perić, David Skoko, Zdravko Tomšić te Ana Ugarković, istaknula je Kapuralin. Također, radionice su dogovarane u suradnji s Cehom ugostiteljstva i turizma koji je predložio potrebe ugostitelja u daljnjoj edukaciji, te su prema njihovim godišnjim obavezama usklađeni termini.

-Samo ove godine, više od 150 ugostiteljskih djelatnika pohađalo je naše radionice, iz više od 40 turističko ugostiteljskih objekata (restorana, konoba, agroturizama, ali i većih hotelskih kompleksa) iz Istarske, Primorsko goranske i

Varaždinske Županije ali i iz Italije. Cilj Edukacijskog gastronomskog centra Istre je postati centralno mjesto edukacije turističkog ugostiteljskog sektora, odnosno platforma za valorizaciju i zaštitu tradicionalnih istarskih jela, s posebnim naglaskom na istarske biljne i životinjske vrste, pojašnjava Kapuralin.

Radionice i vrhunski kuhari

Nastavno na zaštitu i valorizaciju autohtonih istarskih proizvoda, ustanovljena je potreba za edukacijom ugostiteljskog osoblja, koji pomoću vrhunskih kuhara mentora, rade na popularizaciji tih namirnica. Kreativnost kuhara u pripremi jela od domaćih proizvoda, prezentacija jela, zadovoljni gosti koji postaju kupci domaćih proizvoda, temelj su vrednovanja istarske gastronomije, a posljedično tome i razvoju ruralne ekonomije Istre.

-Pojednostavljeno, ugostitelji su alat u prepoznavanju kvaliteta proizvoda, valorizaciji poljoprivredno prehrambenih proizvoda, a njihovi kuhari glavni promotori domaćih namirnica i sirovina. Upravo je kvaliteta tih proizvoda bitna i za prepoznatljivost naše županije kao značajne gastronomske regije. Moramo spomenuti i suradnju s turističko-ugostiteljskim školama iz Pule, Rovinja i Poreča koje su naš partner već dugi niz godina, uz čiju je pomoć edukacijska kuhinja opremljena i stavljena u funkciju, zaključila je Kapuralin.

Danijela BAŠIĆ-PALKOVIĆ

Glavni urednik:
Ranko Borovečki
 Urednica priloga:
Danijela Bašić-Palković
 Izdavač:
Glas Istre novine d.o.o.

Prilog izlazi prve srijede u mjesecu
 Prilog je realiziran u suradnji s Istarskom županijom